

ЈЕЛЕНИНО ПРОЉЕЋЕ И ШАМАР У МАЗГИТСКОЈ КАФАНИ

У топлу, септембарску ноћ, док је уштап са чистог неба непримјетно покретао сјенке дрвореда топола, Јелена је, шапатам, приповиједала Никифору управо минуло прољеће свога живота.

– Овдје сам да се светим. За мајку, за оца, за млађу сестру Цвијету. Кад сам се из Устипраче вратила – била сам у гостима код тетке – дочекали су ме на сред куће. Мртви, изрешетани с врата, у смрти загрљени, ваљда су једно друго тијелима покушали да сачувају.

– У Горажду? Неко је рекао да си из Горажда?

– Да. Имали смо кућу на рубу града, ноћу се чула Дрина кроз отворен прозор. Помогле су ми комшије да их покопам, онда сам прешла ријеку, па уз Дрину до Лознице. Ту сам, код Шепка, прешла у Семберију. Са Маузеровим гардистима сам приспјела овдје. Слани су ме у болницу пошто сам медицинска сестра, у ствари, бабица. Нисам пристала. „Хоћеш ли у кухињу, то ти је најбоље?“, наговарао ме један мајор. Не, рекла сам, хоћу пушку. Попустили су и послали у магацин да се обучем и наоружам.

– Ниси била удата? – Никифор није знао да себи објасни откуда му то питање и зашто је оно сад важно.

– Била сам. Била је то голема грешка и, срећом, кратко је трајало.

Муџ са обје стране ничије земље. Дозивају се само два удаљена ћука и од њиховог звиждука тишина је још муклија и тајанственија. Никифор се испружи на леђа, подметну аутомат под главу и прекрсти руке на грудима. Јелена оста сједећи.

Указа му се родни Мазгит у једном ранијем лџету. Петко и Тијана, отац и мати, вилама су сакупљали суве откосе и дјенули плашће на ливади, он је грабуљао. Нико им у послу није помагао, никога није било лако довести у позејмицу – ни да платиш ни да вратиш. Мало је свијета у Мазгиту, још мање кадрих за сељачке послове. Нема ни дјеце, само их је петоро учитељица испратила на ферије. И сви су имали надимке, баш као и свако у селу. Њега су звали Јорданавац, по покојном дједу. Он и остала дјеца су тако мислили: дјед Јордан, унук Јорданавац. Нико није слутио шта се десило између мајке и дједа у Рувиминој кући, давне вечери, док се старица враћала са Виторева гроба. Јордан је био повиленио кад му се родио унук. Отворио је црквени календар, пронашао фебруарски дан у које се унук родио, и изјавио, уистину наредио: „Име му је Никифор“. Надјенуо му име по светом мученику Никифору. Мајци се није допало –

ко још, данас, дјечи надјева такво име! Прогутила је без ријечи противљења. Унуку је све, за живота, завјештао. Пола њему, пола снахи Тијани, а мајка ће коме другом до сину јединцу. Петку ништа. Као да му је слуга, а не син.

Никифор се, срећом, бјеше дао на дједа: крупан, јак и радан. Пљунути Јордан, гуркали су се лактовима Мазгићани. Паметно је урадила Тијана, недотавни Петко је могао да направи само новог Петка; много би било двије будале у Корћевој кући. Тијана, некада језичава и дрчна снаша, постала је тиша од мрава и раднија од пчеле. Сахранила је и свекра и човјека, а кућа није осјетила. Убрзо је ојачао и Никифор и мајци се, барабар, у послу придружио.

Да није тога дана, а бјеше у Босни закувало, ушао у мазгитску кафану, љут што му је вршњак Звјездан Мурга посјекао багрем на међи, сигурно сада не би лежао овдје, у врелој посавској ноћи, са аутоматом под главом.

– Једну клековачу – поручио је с врата и, узевши чашицу из руку келнера, стојећи је сасуо у грло.

Спазио је, за асталом у ћошку кафане на којем су докоњаци редали домине, Звјездана и показао према шанку испражњену чашицу. Стиже нова. Омириса је, па и њу умах сасуши. Спусти чашу на најближи астал и приђе доминарима. Нико на њега не подиже очи док не пљусну шамар, а Звјездан се, исколачених очију, с објешаке, ухвати за образе.